

ارتقای بهسازی میراث کالبدی، در حوزه فنی و مرمت معماری با رویکرد تفاهم بخشی دو دیدگاه*

مازیار آصفی^{۱*}، مهسا رادمهر^۲

^۱ استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز
^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه هنر اسلامی تبریز

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۵/۰۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۲/۰۱

چکیده

چالش‌های موجود در زمینه بهسازی آثار تاریخی، از موضوع‌های بحث‌برانگیز معماری است. از عوامل اصلی این چالش‌ها می‌توان به تفاوت دیدگاه‌های موجود در این حوزه اشاره کرد. دو دیدگاه عمده در این مبحث که زمینه‌ساز افتراق نظر شده و ضرورت پژوهش حاضر را تبیین می‌کند، نگاه انحصاری مرمت‌گران و نگاه مهندسان سازه است. نگاه ویژه مرمت به بهسازی بناهای تاریخی و ضرورت ارتقای ایستایی این آثار، موجب تضعیف دیدگاه مشترک و رشد دیدگاه‌های انحصاری گردیده است. پرسش اصلی پژوهش آن است که آیا رابطه‌ای میان نگاه مهندسان سازه، با نگاه مرمت‌گران و معماران به مقوله بهسازی آثار تاریخی وجود دارد؟ آیا بهسازی با ملاحظات فنی و مرمتی دو رویکرد متقابل قلمداد می‌شوند یا مکمل؟ این دو رویکرد، دو وجه مهم تهیه طرح‌های بهسازی آثار تاریخی هستند، لذا توجه به هر دو دیدگاه ضروری است، و به واسطه دیدگاه بینابین معماران، فرآیند انتقال حیات اثر تاریخی از گذشته به آینده اعتبار بیش‌تری خواهد یافت. در این مقاله با مطالعات کتابخانه‌ای و تفکیک دو دیدگاه موجود، شناخت عمیق‌تر و دقیق‌تر مسئله میسر گردید، سپس در تگاهی تحلیلی ملاحظات فنی و مرمت معماری استخراج شد و با پرسشنامه‌ای کیفی و مصاحبه با صاحب‌نظران تفاوت دیدگاه‌های متخصصان مرمت‌گر، مهندسان سازه و معماران درباره شاخص‌های به‌دست آمده، گردآوری و مورد ارزیابی قرار گرفت. سپس به روش همبستگی، رابطه متغیرهای مستقل و وابسته بررسی شد. نمونه‌های متعددی از بهسازی آثار تاریخی در ایران و جهان با توجه به ملاحظات هویتی، تاریخی و سازه‌ای مورد مطالعه قرار گرفت. در نهایت با رویکردی همگرا، دیدگاهی بینابین با تمرکز بر حفظ و احیای میراث هویت ایرانی - اسلامی برای بهسازی بناهای تاریخی میسر گردید. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد نقش آموزش در ارتقای سطح آگاهی متخصصان و مسئولان تأثیر مهمی در نزدیکی دیدگاه‌های موجود دارد و همچنین نقش آفرینی معماران به عنوان کارشناسانی میان‌رشته‌ای و پاس‌داران هویت ایرانی اسلامی، برای دست‌یابی به راه‌کارهایی مطلوب در بهسازی و همچنین تقریب دیدگاه متخصصان پاسخی اثر بخش به مسائل موجود است.

واژگان کلیدی: بهسازی، مداخله، فناوری نوین، مرمت‌گران، مهندسان سازه، معماران.